

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Adres redactie: ds. H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist

C. P. PLOOY

Dank U, Vader

„Te dien tijde antwoordde Jezus en zeide
Ik dank U, Vader, Heer des Hemels en der aarde,
dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen
verborgen hebt, doch aan kinderkens geopenbaard.
Ja, Vader, want zo is het welbehagen geweest voor U“.
(Matth. 11 : 25, 26)

Jezus geeft antwoord.

Hij slaakt hier maar geen verzuchting, geen kreet in de ruimte, maar Hij geeft antwoord. Hij antwoordt zijn Vader in de hemel.

En dat antwoord was: dank U, Vader.

Dat antwoord was: ja, Vader.

Wanneer antwoordde Jezus zo zijn Vader en waarop?

„Te dien tijde“. Dat was de tijd, toen Hij moest verwerken de grote teleurstelling, die in Joh. 1 zó onder woorden is gebracht: Hij is gekomen tot de zijnen, en de zijnen hebben Hem niet aangenomen.

Jezus is een zoon van Galilea, een jongen uit Nazareth.

Daar zijn zijn woorden gehoord, zijn wonderen gezien. Onder de zijnen.

Goeddoende en heilverkondigende was Hij onder hen.

En in hun synagoges verkondigde Hij het welaangename jaar des HEREN, dat met zijn komst is aangebroken. Het jaar van het welbehagen des HEREN.

Maar dan komt de tijd, dat de harten dicht gaan en de poorten zich sluiten van de mensen en steden in Galilea.

Wat een pijn voor Jezus.

Ik heb dat nooit zo goed begrepen als nu. Wat een pijn voor Jezus.

Hij heeft anders niet dan puur evangelie verkondigd. Ze hebben het niet aangenomen. Ze hebben Hem niet aangenomen.

Toen begon Hij de steden van Galilea te verwijten, dat ze zich niet bekeerd hadden. Scherp klinkt dat wee-woord uit Jezus' mond. We proeven uit zijn woorden de grote teleurstelling. Heilige toorn ook. De bittere ervaring en de grote bewogenheid van zijn ziel.

De zijnen hebben Hem niet aangenomen.

Het zal heidense steden, wereldsteden, verdragelijker zijn in het oordeel dan deze verdragssteden.

Denk niet, dat Jezus zulke wee-woorden makkelijk zei.

Daar ligt een strijd achter met mensen, aan wie Hij niet dan evangelie bracht. Daar ligt ook strijd achter met zijn Vader in de hemel.

Wij denken wel eens: o Jezus was zo heilig, die heeft geen strijd gekend! Vergeet het maar. De Bijbel zegt ons, dat Hij gehoorzaamheid geleerd heeft uit zijn lijden. Lijdensweg was ook voor Hem leerweg. De overgave aan

de Vader moest Hij telkens weer bevechten op zichzelf. Hij was ons in alles gelijk.

Dit is het goede in deze tijd, dat Jezus zo dicht naast ons staat en alles zo begrijpen kan; maar vooral ook, dat wij Hem ook beter gaan begrijpen in wat Hij te verwerken kreeg voor de zijnen.

Als er nu staat: te dien tijde antwoordde Jezus en zei: ik dank U, Vader . . . , dan weten we nu waarop Hij antwoord geeft. Hij moest n.l. antwoord geven op die ontstellende situatie, in de kerk van die dagen. En dat antwoord moet Hij geven aan God.

Hij heeft zoveel moeten verwerken van de zijnen; zoveel moeten aanhoren van de mensen. Hij heeft daar ook antwoord op gegeven in zijn wee-woord.

Maar God wacht ook op antwoord. Jezus moet met die situatie ook en vooral klaar komen tegenover zijn hemelse Vader.

God wacht op antwoord.

Wat zal het worden? Een verwijt? Een opstandige kreet? Een pessimistische klacht: neem mij maar weg, mijn zending is mislukt?

Niets van dat alles. Tot onze grote verbazing horen we Hem antwoorden: dank U, Vader! En: ja, Vader! Jezus zegt geen neen, Hij zegt ja tot deze ontmoedigende situatie.

Hij heeft de rust gevonden in Gods welbehagen. Dat door alles heen gelukkig voortgaat. Een mens kan zich blind staren op de bittere teleurstelling en dan niets meer zien. Maar de ogen van Jezus blijven open voor het welbehagen Gods. Dat voortgaat, want er blijven mensen des welbehagens, waar de engelen van zongen in de velden van Efrata. Alle bekommernis over de kerk kan dat lied niet doen verstommen. En wie mochten dat lied van Gods welbehagen het eerst horen en vernemen? Niet de wijzen en verstandigen, maar eenvoudige herders. Eenvoudigen van geest.

De wijzen en verstandigen wisten het allemaal wel. Ze hebben het eens aangezien met Jezus en toen hún oordeel gevormd. Ze hadden het wel bekeken. Hij kon hen geen nieuws vertellen en geen goed meer bij hen doen. Hoe menselijk zou het nu geweest zijn, als Jezus zich tegen hen was blijven aanschuren en verwonden. Maar God wacht op zijn antwoord! En nu klimt Hij met deze nood tot

God omhoog en Hij zegt: dank U, Vader.

Dank U, want U hebt het verborgen voor hen, die het alles al zo goed wisten. Jezus gebruikt hier een woord, dat wijst op wegemen van wat eerst gegeven was. Toedekken van wat eerst openlag.

God heeft het voor hen verborgen, terwijl het eerst ook voor hen te zien en te grijpen lag. Dat is oordeel. Eerst wilden ze niet horen, maar nu kunnen ze niet meer horen. Dat is het gericht in de verberging.

Het is iets geweldigs, dat dat kan gebeuren in de kerk, onder de evangelieprediking. Als we daar geen andere mensen van worden, komt er op de duur de verharding, de verkillig, de onverschilligheid. We klappen dicht. Maar daar ligt ten diepste achter dat oordeel van de verberging. De ogen worden verblind en de oren doof voor het duidelijk verkondigde heil van Christus' werk.

Maar nu wordt het de kinderkens geopenbaard!

Jezus gebruikt natuurlijk de kinderen als voorbeeld. We moeten worden als de kinderen, die nog open staan, nog nieuwsgierig zijn, begerig naar het goede nieuws, kinderen, die nog wat willen aannemen en willen leren, die nog sans gêne hun hand op durven houden.

Naar zulken gaat het welbehagen des HEREN gelukkig voort. Ze zijn er nog . . . onder de Bantoes . . . maar ook nog in Nederland! En als velen der zijnen van Hem heengaan, vindt Jezus daarin rust. En als wij een klacht van Hem zouden verwachten horen we Hem zeggen: dank U, Vader. Er zijn Goddank nog altijd mensen, die kinderlijk blij zijn met een preek, waarin van Jezus gesproken wordt, zonder meer. En genade verkondigd wordt, zonder meer. En van Gods liefde getuigd wordt, zonder meer. En die dan niet in hun baard mompelen van: slappe kost, vrij-evangelisch gedaas . . .

Welbehagen.

Wat een mooi woord. Maar ook, wat een kritisch woord.

Want Gods welbehagen staat altijd dwars op ons welbehagen.

Dacht u, dat Jezus ook niet graag voor volle kerken had gepreekt?

Hij had ze kunnen krijgen, want aanvanke-lijk hingen ze aan zijn lippen Hij leerde als machthebbende en niet als de schriftgeleerden. Hij had ze kunnen krijgen, volle kerken, als Hij maar verkondigd had waar zijn gehoor een welbehagen in had.

Maar het gaat in Gods kerk en koninkrijk nooit om het welbehagen van mensen, maar om de mensen des welbehagens.

Daarom heeft Jezus daarbij toch rust gevonden in Gods welbehagen, toen zovelen in Hem geen welbehagen meer hadden.

En als ik maar geen rust kan vinden, als vele broeders en zusters van mij heengaan, — en er niet aan toe ben om dank U, Vader te zeggen, — ziet Hij mij aan en Hij zegt zacht: Ik weet wat het is, maar:

wat zijt ge onrustig in uw lot . . .
vind rust in 's Vaders welbehagen,
Hij doet welhaast uw heilzon dagen,
uw hoop herleev' naar mijn gebod:
uw Redder is uw God!

Kerkelijk leven

VERSTAAT GIJ WAT GIJ LEEST?

(III)

Schreef dr. Kuitert in het begin van zijn geschrift, dat we er met 'de eenvoudige belijdenis: de Bijbel is Gods Woord' niet zijn omdat de Schrift ons voor talrijke moeilijkheden stelt, op dat stramen borduurt hij nog even voort. Schreef hij op blz. 10 dat die moeilijkheden 'een zeer nauwkeurig Bijbelleser vereisen, 'dat meestal — plaatsvervangend — voor ons verricht wordt door exegeten', in hetgeen er op volgt (12) herinnert hij aan het gesprek tussen de ethiopische hoveling en de evangelist Philippus in de Gazastreek. Philippus vraagt: „Verstaat gij wat gij leest?” en de kamerling antwoordt: „Hoe zou ik het verstaan indien niemand het mij uitlegt?”

Kuitert merkt daarbij op dat die ontmoeting en dat gesprek niet toevallig zijn, maar door de Heilige Geest zijn gearrangeerd: „Het is de Heilige Geest zelf, die weet dat de bijbel niet zomaar verstaan wordt en die daarom zorgt voor een vertolker”.

Uit dat verhaal leest Kuitert vier dingen:

a. De Heilige Schrift moet verstaan worden om te functioneren. Wie de Schrift eert moet de vragen, die op het verstaan betrekking hebben, serieus nemen.

b. Zullen de Schriften verstaan worden, dan moeten ze eerst vertolkt worden. Voor dat 'vertolken' gebruikte God mensen (denk aan Philippus). Het is een 'heel ingewikkelde weg', die tot het verstaan moet leiden. Wij (wie zijn dat? G.V.) krijgen een sleutelpositie als vertolkers der Schriften.

c. In en door dit alles speelt zich het werk van de Heilige Geest af: ... via deze menselijke vertolkers en hun arbeid.

d. Uit het verhaal van Handelingen 8 wordt nog een vierde zaak duidelijk: waar het in het verstaan en vertolken van de Schrift om gaat: „Uitgaande van dat Schriftwoord predikte Philippus hem” — die ethiopiër — „Jezus”. 8 : 35.

En dan volgt: „Daarvoor dienen de Schriften blijkbaar: om er Jezus mee te prediken. Daarvoor moeten ze dan ook gebruikt worden, **en niet om allerlei andere dingen te brengen.**” Jezus zei dat ook: „Deze zijn het die van Mij getuigen” (Joh. 5 : 39). Philippus heeft dat goed onthouden en daarom Jezus gepredikt „uitgaande van dat Schriftwoord”. Prof. Kuitert schrijft dan voorts: „Het doel van de Schriften, of hoe men het ook noemen wil, is: de mensen „wijs maken tot zaligheid door het geloof in Jezus Christus” (2 Tim. 3 : 15). En hij beroept zich voorts op art. 7 ned. gel. bel.: „Wij geloven, dat deze Heilige Schriftuur de wil Gods volkomen bevat, en dat al hetgeen de mens schuldig is te geloven om zalig te worden, daarin genoegzaam geleerd wordt.” En hij legt dan de nadruk op dat „om zalig te worden.” Wie in de Schrift ook nog iets anders zoekt, blokkeert het verstaan van de Schrift inplaats van het te ontsluiten.”

En hij eindigt dit gedeelte als volgt:

„Het 'openen' van de Schriften (Luk. 24 : 32) dat Jezus voltrok, was blijkens de tekst van Luk. 24 hetzelfde als: uitleggen wat in al de Schriften op Hem betrekking had (vers 27). Voor uitleggen staat hier (in vers 27) het woord dat wij met 'vertolken' weergeven. De ware vertolking van de Schriften is het prediken van Jezus, en waardat gebeurt, gaande de Schriften, open.” (14, 15)

Schriftuurlijk en confessioneel?

We hebben hetgeen prof. Kuitert hier schrijft zo breed en duidelijk mogelijk weergegeven, en achten het van belang de belangstellende lezer te vragen zelf Kuitert te lezen. Na de lectuur willen we dan graag de vraag stellen: „En verstaat gij wat gij leest?”

Want het is zaak de schrijver juist hier goed na te rekenen. Wie deze bladzijden kri-

tiekloos doorneemt is reeds door de schrijver gevangen, en heeft gecapituleerd zonder dat hij het weet.

We willen het narekenen.

Wat prof. Kuitert in de punten a, b, c en d heeft gezegd ontvangt hier bijbels gezag. Heeft hij het niet aan de bijbel ontleend? Stáát dat allemaal niet in Handelingen 8, in Johannes 5; in 2 Timotheus 3, in Lukas 24? En het krijgt behalve bijbels gezag ook dat van de belijdenis der kerk: stáát dat ook niet in artikel 7 ned. gel. bel.?

Is dit alles niet echt schriftuurlijk en confessioneel?

o—o

a. Aan Handelingen 8 ontleent prof. Kuitert het „bewijs” dat de Schrift blijkbaar moet verstaan worden om te functioneren. Dat is waarlijk niet zo'n machtige ontdekking. Dat heeft de Bijbel nou precies met alle boeken gemeen: met de geschriften van de wijsgeren van de oude en de nieuwe tijd, met elk leerboek over wis- en natuur- en sterrekunde, de muzieknotaties van Mozart en Beethoven en met de boeken van ... prof. Kuitert. Een boek, dat niet gelezen en dat, gelezen, niet verstaan wordt, doet niets. Het maakt zijn bezitter niet wijzer of dwazer en zijn lezer ook niet. Ongelezen en niet verstaan functioneert geen enkel geschrift. Om daar achter te komen behoeven we Handelingen 8 niet op te slaan. Als we een beetje ondeugend mogen wezen: om dáár achter te komen heeft God ons de Bijbel niet gegeven. Die wijsheid behoort niet tot het 'kerugma', haar 'prediking', haar 'boodschap'.

Trouwens uit Handelingen 8 zelf blijkt dat de Schrift bij Philippus reeds wel, bij de kamerling nog niet functioneerde. Maar straks functioneert ze bij allebei. Dan verstaan beiden Jesaja 53, de kamerling ook en zonder de 'vertolker': de kamerling reisde zijn weg met blijdschap en ... hij zag Philippus niet weer! Het kan nu zonder deze laatste.

b. De Schriften moeten vertolkt worden. Hier is het zaak op te passen. Vertolken is vertellen. Hetgeen in een duistere en vreemde taal gezegd wordt, wordt in de bekende verstaanbare taal van de lezer en hoorder overgebracht.

Gebeurt dat bij de 'vertolking' van de Schrift?

Men zou kunnen denken aan het feit dat de Schriften ons oorspronkelijk niet (voor ons) in het nederlands, maar in het hebreuws en het grieks gegeven zijn. Verreweg de meeste bijbellezers zijn in die zin op vertolkers aangewezen. Maar dat is voor de zaak die ons hier bezig houdt bijkomstig. De eerste hoorders van het Woord Gods, de hoorders van de profeten, van Christus en de apostelen hebben het Woord Gods in hun eigen taal ontvangen. Tussen Philippus en zijn leerling lag de taalmoeilijkheid niet.

De Bijbel vraagt volgens Kuitert altijd een 'vertolker'. Ik ben op dit punt zeer op mijn quivive, als ik me herinner dat hij reeds eerder schreef dat „exegeten” voor ons „plaatsvervangend” de Bijbel lezen (10). Welke exegeten? Professor ... Laat ik geen namen noemen? De 'linkse' of de 'rechtse'? Of die van de nieuwe stijl? En kán dat, dat iemand voor een ander plaatsvervangend de Bijbel leest?

N.b. Hier raak ik een van de neteligste vraagstukken van de kerk. We staan voor het feit, dat gehele generaties het evangelie omhelsd hebben zonder ooit een Bijbel te hebben gezien. Dat er in de kerk hele generaties geleefd hebben zonder ooit een Bijbel te hebben gelezen. Omdat ... een bijbelhandschrift te duur was; later een Bijbel voor de kleine man niet te betalen; of omdat men lezen noch schrijven kon. Trouwens, we zijn geen van allen met het Bijbelboek begonnen: voor we zelf de Bijbel gingen lezen was reeds heel wat Bijbelkennis aan ons overgedragen en door ons verkregen. Toch kan men voor die vroegere tijden en voor die eerste levensperiode

van elk gelovige niet zeggen, dat anderen 'plaatsvervangend' voor ons de Schriften gelezen hebben. Het is ook hier 'n kwestie van eerder en later: de leermeesters kennen de stof eerder dan de leerlingen; noch voor de een noch voor de ander is de Bijbel een 'gesloten' boek. Juist omdat hij een open boek is kan hij geopend worden.

De Bijbel heeft dus (evenals elk ander boek!) een 'vertolker' nodig. We zouden ook kunnen zeggen: iedereen moet in de wereld van de Bijbel worden ingeleid. Zouden we er ook niet eens op letten, dat Lukas in dat verhaal van de Emmaus-discipelen zo nadrukkelijk zegt: „Toen opende Hij hun verstand, dat zij de Schriften verstonden”? De Schriften waren en zijn open. God de HEERE heeft geen raadselwoorden gesproken, een duister verhaal gegeven, maar wel is het hart en het verstand van de 'natuurlijke' mens voor de Schriften dicht vanwege de vijandschap tegen God. Dat hart en dat verstand moeten geopend worden. En indien dat gebeurt dan is steeds opnieuw de ontdekking, dat de rede des HEEREN doorlouterd is, eenvoudig. Dát zei de Here Jezus ook tot die twee mannen van Emmaus: dat zij 'onverstandig' waren en dat hun hart 'traag' was om te geloven'. Hij verwéét hun dat. De Here Jezus verontschuldigde hen niet op de manier van: nu ja, de Bijbel is ook zo moeilijk en het ontbrak u aan een 'vertolker'. Nee — Hij verwéét hun hun ongelof. En wanneer de Heiland spreekt met de Joden, dan liggen de zaken precies eender. Hij zegt: „Gij onderzoekt de Schriften, want gij meent daarin eeuwig leven te hebben, en deze zijn het, welke van Mij getuigen” ... En dan is het goed te letten op hetgeen volgt: „... en tóch wilt gij niet tot Mij komen om leven te hebben.” De Here verwijt hier de Joden, dat zij de open en duidelijke Schriften niet verstaan! Dit wordt door prof. Kuitert trouwens niet ontkend (16). We komen er op terug.

Het is ook niet wáár, zoals prof. Kuitert dat stelt, dat het een 'heel ingewikkelde weg' is, die tot het verstaan moet leiden. Het is zó eenvoudig dat de Here Jezus het op een wandeling aan twee mannen vertellen kon („als gij op de weg zijt”) en dat op de avond van dezelfde dag deze mannen aan anderen kunnen vertellen „wat onderweg gebeurd was” (Luk. 24 : 35). De discipelen hebben het klaarblijkelijk goed verstaan en in zich opgenomen. Want zeven weken later heeft Petrus staande met de andere apostelen, gedaan wat de Here Jezus deed t.g.o. de Emmausgangers: uit Mozes en de profeten aangetoond dat de Christus lijden moest en alzo tot zijn heerlijkheid ingaan. Hand. 2.

De weg is waarlijk niet 'ingewikkeld'. Hier wordt het Woord Gods gepredikt en doorgegeven door niet wetenschappelijk-theologisch gevormde mensen, zonder de hulpmiddelen van de wetenschappelijke theologie. Deze laatste kan, mag en moet o.a. filologische en archaeologische en geografische hulpmiddelen verrichten (Levietendiensten, K. J. Popma) bij de bijbelexegese, een sleutelpositie heeft zij niet.

c. Het moge waar zijn dat de Heilige Geest mensen mensen laat helpen bij het verstaan van de Schriften: de vroegere generatie mag de volgende, de meergevorderden mogen de mindergevorderden bijstaan — aan de wetenschappelijke theologie is die rol in elk geval niet toebetrouwd.

Zij heeft maar al te vaak de sleutel tot de Schriftkennis weggenomen.

Waar is dat het verstaan van de Schriften geen zaak is van enkelingen: de kennis wordt slechts verkregen in de gemeenschap der heiligen.

d. Wanneer prof. Kuitert voorts zegt, dat het in de Schriften gaat om de kennis van Christus, dan is dat juist, maar niet volledig.

Het gaat om de Christus der Schriften. Dat is ook: Christus in een bepaalde context.

Wanneer Kuitert aan Handelingen 8 ontleent, dat het in het in het Schriftgetuigenis gaat om Jezus — Philippus predikte hem Jezus —, dan is de vraag toch gewettigd: En als die Ethiopiër nu eens niet Jesaja 53, maar Genesis 3, Leviticus 26 of een deel van de Spreuken gelezen had of Psalm 136? Die situaties doen zich óók voor. En ook dan past de vraag: Verstaat gij wat gij leest? Philippus kon met Jesaja 53 rechtstreeks de Here Jezus prediken, omdat het in Jesaja 53 recht-

streeks over de Here Jezus gaat. Er zijn ook andere Schriften. Alle spreken van de Christus. Maar hoe?

En wanneer prof. Kuitert herinnert aan Joh. 5 : 39 waar de Heer zegt dat de Schriften van Hem getuigen, betekent dat dan dat al de Schriften op dezelfde wijze getuigen van Hem?

Niet anders staat het met 2 Timotheus 3 : 15, dat de Schriften ons kunnen wijsmaken tot zaligheid. Dat zal niemand durven tegenspreken. Maar wanneer prof. Kuitert in dat verband zegt dat de Schriften moeten gebruikt worden dáárvóór „en niet om ons allerlei andere dingen te brengen”, dan vertrouw ik de aanhaling van deze Schriftplaats niet helemaal meer. Wat is 'wijs maken tot zaligheid'? Is dat „in de hemel komen” of iets dergelijks? De Here gaf aan Israël zijn wetten opdat die hun wijsheid en hun verstand zouden zijn bij al de volkeren. Deut. 5 : 4. De Spreuken leren ons de hemelse wijsheid van Christus en deze acht het niet beneden zich ons te leren: „Wanneer gij bij een heerser tafelt, bepaal dan uw aandacht alleen bij wat vóór u staat en zet een mes op de keel, als gij een gulzig mens zijt...” 23 : 2. Hij waarschuwt voor de vreemde vrouw. Spr. 14. En die Schriften leren ons Gods grote daden in schepping en historie. Naast 2 Tim. 3 : 15 is het goed te letten op vers 16: „Elk Schrift-

G. VISEE

woord, (wijl) van God ingegeven, is nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust.”

Dát is redding, behoud, zaligheid.

Het gaat in de Schriften om Jezus Christus. Inderdaad. Maar dan niet in tegenstelling tot „allerlei andere dingen”. Doch om Jezus Christus temidden van allerlei andere dingen, om Hem, die de Schepper en de Redder der wereld is. Het gaat om Hem, die wel niet uit de historie is opgekomen en niet uit de geschiedenis kan worden verklaard, doch die wel de mens, die de historie vormt, schiep; die hem in de geschiedenis als het Licht der wereld begeleidde, in de historie indaalde; in de geschiedenis handelde, onder Pontius Pilatus (!) zijn historische taak volbracht en als loon zijn historische roepingsmacht ontving: „Mij is gegeven alle macht in de hemel... en op de aarde. Het gaat om 'Jezus'. Jawel. Maar om de Here Jezus Christus, met een geslachtsregister: de Zoon van David, de zoon van Abraham, de zoon van Adam, de zoon van God.

En wanneer de schrijver verwijst naar de nederlandse geloofsbelijdenis artikel 7 in verband met de waarheid dat het in de Schriften gaat om 'het heil', om zalig te worden, dan veroorloven we ons op te merken dat de confessie méér zegt. In art. 2 dat God zich aan ons te kennen geeft door zijn heilig en Goddelijk Woord, „te weten, zoveel ons van node is in dit leven, tot zijn eer, en de zaligheid der zijnen”. Oók: 'tot zijn eer'. In art. 5 dat „de blinden zelf tasten kunnen, dat de dingen, die daarin voorzegt zijn, geschieden.”

Prof. Kuitert werkt permanent met onjuiste tegenstelling: 'Jezus' en 'allerlei andere dingen'; het heil en de geschiedenis. Het is maar een vraag: Werkt hier een of andere filosofie? Col. 2 : 8. Zijn hier tegenstellingen van een kennis, die ten onrechte die naam draagt? 1 Tim. 6 : 20.

Samenvatting

Dát de Schrift verstaan moet worden om te functioneren heeft ze met elk ander boek gemeen; dat zij om te worden verstaan, een 'vertolker' nodig heeft is niet een gevolg van het feit, dat zij een geheimzinnig, gesloten boek zou zijn, maar haar inhoud vraagt dat de jongere en minder gevorderde leerling om de hulp van de oudere en meer gevorderde vraagt. Haar inhoud is Christus, maar dan de Christus van háár context: van de Christus met een geslachtsregister. Ook dat geslachtsregister en al 'die andere dingen' behoren tot de boodschap.

Eén lichaam . . . Eén God en Vader

H. J. Jager

Bovenstaande woorden komen voor in het vierde hoofdstuk van de brief aan de gemeente van Efeze, en wel in de verzen 4 en 5. Daar spreekt Paulus over de éénheid der gelovigen bij alle verscheidenheid. Wie kan deze verzen lezen zonder schaamte? Verscheidenheid is er genoeg. Maar waar is de éénheid?

In de wereld nergens en nooit. Echte eenheid is daar maar zeer betrekkelijk en tijdelijk. Volken staan vijandig tegenover elkaar. In één volk staan vaak rassen als vijanden tegen elkaar op. Elke krant getuigt er van. Het is overal verdeeldheid wat de klok slaat. Om benauwd van te worden.

Maar hoe staat het met de Kerk? Met de éne heilige, algemene, christelijke Kerk?

Hier in Kampen zijn er vele gemeenschappen, die de naam kerk dragen.

Nu zou men kunnen zegen, dat hierbij vele secten zijn. En dat vrijzinnige groepen ook de naam kerk dragen. En dat toch wel niet met recht.

Daar zit wat in. Maar hoeveel kerken zijn er, die dezelfde Belijdenis hebben en de naam Gereformeerd dragen en toch elkaar concurreren? Hier in Kampen ongeveer een dozijn. En elke kerk zegt toch eigenlijk: Hier bij ons zouden alle gelovigen moeten samenkomen.

Laten we eens nagaan wat Paulus schrijft. Hij is gevangen om Christus' wil. En vanuit de gevangenis vermaant hij de gelovigen om te wandelen overeenkomstig hun hemelse roeping. Naar aanwijzing van het Evangelie. Groot is hun voorrecht. Ze mogen kinderen Gods zijn. Groot is hun roeping. Aan hun wandel moet te zien zijn, dat ze bij Gods familie behoren.

Dat houdt ook in, dat ze elkander in liefde verdragen. Met alle nederigheid en zachtmoedigheid en lankmoedigheid. Hoogmoed verdeelt. Hardheid verscheurt. Onverdraagzaamheid jaagt uiteen. Liefde maakt nederig en zachtmoedig en lankmoedig. En ze kan veel verdragen.

De gelovigen moeten zich beijveren de eenheid des Geestes te bewaren door de band des vredes. Er is maar één heilige Geest. Aan alle gelovigen gegeven. Door die Geest moeten allen zich laten leiden. En zo de éénheid bewaren.

Paulus spreekt niet van éénheid van gevoelen of mening. Ook niet van éénheid des geestes van Calvijn of van Luther. Of van wie dan ook. Maar van éénheid des Geestes. En van de band des vrede. D.w.z. de gelovigen delen in één vrede, één heil, één verlossing, één sjaloem. Ze vormen samen één staat van welvaart zouden we kunnen zeggen. Het éne heil bindt allen samen.

De gelovigen vormen één lichaam. De gemeente is het lichaam van Christus.

Door dat lichaam wordt Christus openbaar in deze wereld. Dat behoort tenminste zo te zijn. Hijzelf is niet meer op aarde. In Bethlehem of Jeruzalem of Nazareth is Hij niet meer te zien. Uit zijn mond horen we geen woord meer en zijn ogen zien ons niet direct meer aan en zijn handen zien we niet zegnend over ons uitgestrekt.

Maar de Kerk is zijn lichaam. Dat is voor vele mensen een stukje dogmatiek. Waarmee weinig aan te vangen is. M.i. wil het in elk geval ook dit zeggen: De gelovigen moeten zo spreken, dat de wereld daaraan kan horen wat Christus te zeggen heeft. Hun ogen moeten de wereld zó aanzien, als de Here Jezus de wereld aanzag. Aan de wandel der gelovi-

gen moeten de mensen iets van Christus zien. Hij moet in het leven der gelovigen „gestalte” krijgen, zoals Paulus in Gal. 4 : 19 schrijft. Zoals ons lichaam een instrument is van onze geest of hart of ziel of hoe ge dat noemen wilt, zó is de gemeente het instrument waardoor Christus „zichtbaar” wordt. Waardoor Hij werkt in deze wereld. Zo behoort het in elk geval te zijn. Daarin ligt de roeping der Kerk.

Dan volgt er: Eén Geest. De Heilige Geest. Die Eén is met de Vader en de Zoon. Die Geest is toch niet tegen Zichzelf verdeeld? Hij werkt toch niet tegen Zichzelf in? Hij trekt de gelovigen toch niet uit elkaar? Hij zet hen toch niet tegen elkaar op? Waar de gescheurdheid of verdeeldheid ook vandaan komt, in elk geval niet van de Heilige Geest.

Zoals uit het vervolg van ons hoofdstuk blijkt werkt de Geest geen eenvormigheid. De gelovigen zijn geen tinnen soldaatjes, die allen precies dezelfde maat en vorm hebben. Verscheidenheid mag er in de gemeente des Heren zijn. Met een vreemd woord mogen we dit wel noemen: pluriformiteit. Maar naar de bedoeling van de Geest zal die verscheidenheid geen scheur mogen trekken onder de gelovigen. Bij alle eigenaardigheid zal de éénheid des Geestes moeten bewaard worden.

Men heeft de vele kerken naast of tegenover elkaar wel verdedigd met een beroep op de pluriformiteit van al Gods werken. Daarin zou uitkomen de veelkleurige wijsheid Gods. De rijkdom van Gods Geest. Wel niet met recht.

We zullen de veelheid van kerken, die dezelfde Belijdenis hebben, niet mogen roemen als een door God gewilde weelde. Maar we zullen dat verschijnsel moeten zien als een gebrokenheid, die zondig is. De veelheid der kerkelijke instituten zal niet geprezen moeten worden, maar bestreden. Ze moest er niet zijn. Want één Geest is er. En dus één heilige, algemene, christelijke Kerk. Want de Geest bindt aan de éne Here. Aan Christus, die niet gedeeld is.

Er is één hoop. Hier betekent hoop wel de erfenis, waarop wij hopen. Het gehoopte goed, waarnaar we uitzien. We zijn geroepen om een erfenis te ontvangen. Een nieuwe aarde en een nieuwe hemel, waar God zal zijn alles en in allen. Die erfenis is naar het woord van Petrus „onvergankelijk, onbevlekt en onverwelkelijk” en ze is „in de hemelen weggelegd” voor alle gelovigen.

We mogen wel eens bedenken, dat er maar één nieuwe aarde is. En niet evenveel werelden als er kerkelijke instituten zijn. Er is ook maar één hemel en één Here, bij wie alle gelovigen eens hopen te zijn. We hopen eens met alle gelovigen in die éne erfenis te delen. Waarom is er hier op aarde dan niet meer verlangen om als gelovigen bij elkaar te zijn en te blijven?

Het is merkwaardig, dat de dood vaak gelovigen uit allerlei kerken samenbrengt en samenbindt. Dáár vallen de scheidslijnen althans voor een tijd en gedeeltelijk weg. Dan hoort een vrijgemaakte en hervormde dominee en zegt: „Wat heeft hij goed gesproken”. En van het familielid hoort men zeggen: „Hij is toch zo goed heengegaan”. En van een synodale ouderling heeft men een heel goed woord gehoord. Dan spreekt men niet van een „wolf in schaapsklederen”. Of van een lid van de valse kerk. De éne hoop bindt dan even samen. Helaas blijkt men die éénheid spoedig vergeten te zijn.

Er is één Here. Eén Christus. Eén Meester. Eén Leidsman. Als in de gemeente van Ko-

rinthe scheuring dreigt dan vraagt Paulus: Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u gekruisigd? Zijt gij in de naam van Paulus gedoopt? Vragen die zeer actueel zijn. Er is toch maar Eén, die ons gekocht heeft en wiens eigendom alle gelovigen zijn? Hoe kunnen gelovigen dan toch zo tegenover elkaar staan, alsof ze elk een aparte Heer hebben? Daarover kan in de hemel stellig geen blijdschap zijn.

Er is maar één geloof. Want er is maar één Evangelie. Maar één Christus. Hoe zou er dan meer dan één geloof zijn? Het komt mij voor, dat we onder „geloof” hier te verstaan hebben: wat we geloven. Onder hoop hebben we soms te verstaan de erfenis, waarop we hopen. Zo kan geloof ook betekenen: het voorwerp van geloof. Er is eigenlijk maar één geloof.

Ons taalgebruik is anders. Men kan de vraag horen: van welk geloof is hij? En dan bedoelt men: is hij hervormd of gereformeerd of christelijk-gereformeerd of vrijgemaakt? Dat dit eigenlijk dwaasheid is zal iedereen duidelijk zijn. Maar van dwaasheden is het leven vol, ook het leven der gelovigen. We mogen ons wel inprenten, dat er maar één geloof is. En dat we van hen, die met ons één geloof hebben, niet mogen scheiden.

Dan volgt er: één doop. Dát sacrament verbindt nog enigszins alle kerken. Alle instituten. De doop kan zo misvormd worden, dat ze geen echte doop meer is. Er is soms gedoopt in de naam van geloof, hoop en liefde. Ook kan de doop schier waardeloos worden, als alle kinderen van een volk nog gedoopt worden. Terwijl ze alleen maar weer in de kerk komen om aangenomen te worden en te trouwen. Terwijl de dominee ook bij de begrafenis nog aanwezig mag zijn. Maar gelukkig erkennen de kerken elkanders doop nog. Dat sacrament moge ons in herinnering brengen de éénheid van allen, die hun zaligheid buiten zichzelf in Jezus Christus zoeken.

Tenslotte: één God en Vader van allen, die is boven allen en door allen en in allen. Dat wil niet zeggen, dat alle mensen kinderen van die hemelse Vader zijn. Maar wel, dat alle gelovigen één en dezelfde goddelijke Vader hebben. Er zijn toch geen twee Goden? Of twee Vaders?

Er is maar één God boven allen. Hij is onze Vader, die in de hemelen woont. Hij is ook door allen. D.w.z. Hij werkt door alle gelovigen, door al zijn kinderen in deze wereld. Zij zijn het licht der wereld.

Hij woont ook in allen, in al zijn kinderen. Wonderlijke zaak is dat: we hebben een God boven ons, die door ons werkt en die in ons woont. Want door de Geest maken de Vader en de Zoon woning bij allen, die in Hem geloven.

Weten we raad met dit woord van Paulus? Met dit woord des Heren? Want Paulus schrijft toch als apostel, in opdracht van Jezus Christus? Vloekt de werkelijkheid, de veelheid der kerken, niet tegen deze tekst? Hoe bestaat het eigenlijk, dat er zo weinig drang is om de eenheid te bewaren. En zo veel neiging om te scheuren en te scheiden? Dat kan toch niet uit God zijn? Uit wie het dan wel is laat zich gemakkelijk raden.

We kunnen ons troosten met de gedachte, dat er een Geestelijke eenheid is boven alle kerkelijke verdeeldheid. Of in alle kerkelijke verdeeldheid. Enige troost ligt daar wel in. Gelovigen herkennen elkaar wel en erkennen elkaar ook wel, al behoren ze tot verschillende instituten.

Maar het is toch wel een schrale troost. En ze kan ons de verdeeldheid niet doen vergeten. Dat mag tenminste niet.

Een broeder schreef mij, dat de éénheid van het lichaam van Christus niet kon gescheurd worden. Zou het niet? Is die éénheid dan alleen maar onzichtbaar? Heeft Paulus dan tegen een onmogelijkheid gewaarschuwd? Naar mijn mening wordt die éénheid door de elkaar beconcurrerende en bestrijdende instituten wel verstoord. Waarmee we geen vrede mogen hebben.

Wat we er dan wel mee moeten? Daarover moeten we maar eens ernstig nadenken. En met alle heiligen overwegen, wat de wil van God in dezen is.

Mogelijk daarover een volgende keer. Het artikel is al lang genoeg.

H. L. BOGAARD

VIETNAM,

het 'Land van de Kleine Draak'

(6)

Een vorige maal kwam reeds ter sprake, hoezeer het Franse volk een sober en bepaald nijver volk genoemd kon worden, dat slechts door het initiatief van enkele van zijn leiders (Napoleon III) tot kolonisatie-over-zee was te krijgen, en dan nog maar node.

Een nog overwegend agrarische bevolking, een zeer geringe bevolkingstoename en tenslotte, een weliswaar enorm kapitaaloverschot, maar slechts 10% daarvan steekt men in zijn koloniën. De voorzichtige burgerman zoekt graag belegging in (buitenlands) staatspapier: zo kon het gebeuren, dat ruim 12 miljard van de ca. 45 miljard francs naar het Russische tsarenrijk ging, in deze jaren, met alle gevolgen van dien, in 1917-1918...

En als dan, zoals we zagen, zo rond 1880 van werkelijk modern imperialisme kan worden gesproken, heeft Frankrijk al wel een vrij belangrijk koloniaal bezit verworven, maar dat is onder „voortdurend protest van zijn burgers” in moeizame strijd veroverd: *Algerije*, met zijn uitermate boeiende geschiedenis, waarvan een flink stuk zich afspeelde in een nog heel nabij verleden.

—o—

En toch, ondanks die tegenzin, die maakte, dat het op touw zetten van een nieuw koloniaal plan bijna zeker het ontslag kon betekenen voor een ministerie in Frankrijk, zou dit zelfde land straks samen met Engeland de hoofdrol vervullen bij het verwerven van grote gebieden in Afrika en Oostazië.

Het bekende '*Mexicaanse avontuur*', waarbij Napoleon III een slecht-berekende poging heeft gedaan, in Midden-Amerika een 'Romaans' en Rooms-Katholiek rijk te stichten (als tegenhanger van de machtige Verenigde Staten, waarbij hij trachtte te profiteren van het een tijdlang belemmerd zijn van de Amerikanen door hun eigen problemen: de Burgeroorlog, 1861-1865), zou misschien al op deze tendens kunnen wijzen. Hoewel de échte Marxistische visie Frankrijk nu juist bij uitstek het land zou hebben genoemd, waar bepaald géén modern-imperialistische aanpak van te verwachten was!

Het is waarschijnlijk wel terecht, als we de hoofdoorzaak niet zien in het element van militaire overwegingen (herwinnen van vroegere glorie, door het verschrompelend „Frankrijk-Europa” weer aan te vullen met een 'nieuw Frankrijk'; steun van keurtroepen ofwel uit den vreemde: Zouaven, Chasseurs d'Afrique, Zephyrs, ofwel van heterogene samenstelling, maar dan toch in de sfeer van de koloniale politiek verblijvend: het 'Vreemde-lingenlegioen', beroemd én berucht).

Tenslotte was het verzet tegen een dergelijke politiek sterk genoeg bij mannen als Clémenceau, voor wie het enige, dat er nog op aankwam — na het 'vreselijke jaar' van de nederlaag tegen de Duitsers, 1870-1871 — de 'revanche' was; vriendschap met alle daarvoor in aanmerking komende landen, Engeland - Rusland - Italië, en dan met hun steun zo spoedig mogelijk de 'natuurlijke' Rijn grens herwinnen!

De werkelijke oorzaak van de opbouw van een koloniaal rijk is evenwel te vinden bij die mannen, die — hun vaderland ontvluchtende om deze of gene reden — in de tropen geweldige daden verrichtten, daarbij aangemoedigd door iemand als Napoleon III, zoals we zagen, maar veelal tevens heftig gekritiseerd door hun eigen volksvertegenwoordigingen, soms zelfs ook door hun lastgevers. Werkelijk 'Hochkapitalismus' komt in Frankrijk pas tegen 1900 op, en brengt dan ook het ontstaan van een echte koloniale partij, die in de jaren tussen 1918 en 1939 nog grote invloed krijgt; maar dan is het eigenlijke koloniseren gedaan, en Frankrijks uur, wat dat betreft, verstreken.

—o—

Ferry 'de Tonkinees'

Een dergelijke man, zoals daareven bedoeld, was zeker ook Jules Ferry. Een bekwaam politicus, die in ettelijke Franse ministeries de leiding heeft gehad, en erop hoopte, dat hij, goed Frans patriot, zijn vaderland opnieuw een passende rol in het wereldgebeuren zou kunnen doen spelen.

Met de steun van Duitsland en Engeland gelukt het hem, sinds 1881 vaste voet te verwerven in een tweede gebied in Noord-Afrika, *Tunesië*. Dit tot bittere teleurstelling van de Italianen, die dit gebied, waar de resten van het oude Carthago lagen, al sinds jaren als de meest gewenste kolonie beschouwden.

Het voert ons te ver, hierbij te bezien, hoezeer zowel de gebeurtenissen in de binnenlandse politiek van Frankrijk, alsook de snel toenemende spanning in Egypte, met het daarop volgende gezamenlijke Engels-Franse optreden in de Suez-zone, met deze Tunesische campagne in verband staan. Wél moeten we er even erg in hebben, dat door deze Franse actie een zekere verbittering in Italië ontstaat, die het isolement voor de Fransen weer totaal maakt, en dat ziet Bismarck uiteraard niet ongaarne!

—o—

De al eerder genoemde luitenant Garnier had het in 1862 gewaagd, de delta van de Mekong-delta te exploreren. Een expeditie, die verband hield met de Franse rol in de oorlog met China. De hoop, die Garnier (volgens Brogan 'een van de grote ontdekkingsreizigers en koloniale veroveraars in de geschiedenis') koesterde, was, dat op deze wijze wellicht een goede toegang te vinden zou zijn tot de rijke Chinese provincie Junnan, misschien zelfs ook tot het dal van de Jangst-se. Enige jaren later presteert Garnier het, vrijwel zonder mensen bij zich, de hoofdstad van Tonkin, Hanoi, te 'bezetten'; ditmaal is zijn optreden echter té drier geweest, want door zogenaamde 'Zwartvlaggen' (dat waren restanten van de ons al bekende T'ai-pingstandelingen, samen met

Mohammedanen uit Zuid-China) wordt hij aldra afgemaakt (1873).

De benden der Zwartvlaggen bemoelijkten in die jaren de handel op de rivieren in Tonkin heel erg, trouwens heel Zuid-China had ernstig van hen te lijden.

De Franse autoriteiten trachtten echter — de dood van Garnier zoveel mogelijk negerend — alsnog het bezit van Hanoi veilig te stellen. Zij deden dat, door een tractaat met de Koning van Annam, Tu-Duc, af te sluiten. Een 'dubbelzinnig protectoraatsverdrag'; enerzijds erkende Frankrijk de onafhankelijke status van Tu-Duc jegens China en zou het hem helpen bij de orde-handhaving in 'zijn' gebieden Annam en Tonkin, anderzijds bedongen de Fransen voor zichzelf de vrije vaart op de Rode Rivier. De resultaten vielen erg tegen, want China wenste ook van dit verdrag niets te weten (dat zijn we in de reeks al eerder tegengekomen, dat elkaar volledig misverstaan! *)), een verdrag, dat immers het nog steeds aan China onderhorige gebied Annam betrof, en Tu-Duc zélf gebruikte elke gelegenheid, om ostentatief zijn trouw aan de Mandsjoe-keizer te betuigen ...

—o—

Tien jaar verstreken aldus, toen volgde een hernieuwde poging van Frankrijk, de zaak militair „op te lossen”. Kapitein-ter-zee Rivière trok met 600 man door Tonkin naar Hanoi en bezette het. Weer stroomden echter de Zwartvlaggen toe, ook déze Fransman sneuvelde, en slechts met de uiterste inspanning wisten zijn manschappen zich in Hanoi te handhaven.

Dit was de gelegenheid, waarbij minister Ferry de hierboven al aangegeven bijnaam 'De Tonkinees' verwierf. Hij zorgde ervoor, dat admiraal Courbet met een indrukwekkend smaldeel naar Oost-Azië opstroomde, daar de hoofdstad van Annam, Hué, bezette, en van de nog minderjarige opvolger van Tu-Duc (koning Hiep-hoa) opnieuw erkenning afdwong van het Franse protectoraat, 25 augustus 1883.

Evenwel, hierop volgde aldra een negentiende-eeuws geval van 'escalatie', zoals dat met meer dan één imperialistische onderneming al het geval was geweest. China zond namelijk een aantal geregelde troepen, die de Zwartvlaggen tegen de Fransen te hulp moesten komen. Dat betekende, dat dat Franse leger op 15.000 man moest gebracht worden, dat Annam (weer) tegensputterde, dat er tot ver in 1885 hard moest worden gevochten, en dat de oorlog zich naar het Zuiden uitbreidde ...

—o—

Een halverwege 1884 met China gesloten pact haalde niets uit, zodat Courbet teneinde raad naar de oorlogshaven van de Chinezen, Foe-tsjou, voer en die haven in augustus 1884 bombardeerde. Verder maakte hij aanstalten tot een zo effectief mogelijke blokkade, en eigenlijk rekende hij er al helemaal op, dat zijn regering China regelrecht de oorlog zou verklaren: dan kon hij namelijk de Chinezen wat beter aanpakken, door bijvoorbeeld zijn tegenstanders de uitstekende havens Fort Arthur en Wei-hai-wei af te nemen. (Een vergelijking met generaal Mac Arthur, die de kwestie-Korea indertijd heeft willen oplossen, door China aan te vallen met A-wapens, doch daar zijn regering in Washington niet toe heeft kunnen overhalen, dringt zich hier natuurlijk wel op!)

—o—

Maar zó'n imperialisme-in-grote-stijl kon Ferry zich nu ook weer niet veroorloven; hij had weliswaar een tijdlang kunnen profiteren van het feit, dat de grote rivaal aan de andere kant van het Kanaal werd geregeerd door een weinig imperialistisch denkend man, Gladstone. Die episode liep nu evenwel blijkbaar ten

einde, en aan allerlei dingen werd de groeiende ontstemming van John Bull merkbaar. Zo verbood Londen rondweg het bunkeren door Franse oorlogsschepen in Britse kolenstations; het wilde niet, zoals de Fransen, een duidelijk onderscheid zien tussen 'oorlog' en 'represaillemaatregelen', én, het ergste nog, het zou vast en zeker niet werkeloos toezien bij een werkelijke Frans-Chinese oorlog. Ferry-zelf zou tenslotte, dat werd al gauw onheilspellend duidelijk, de Franse volksvertegenwoordiging bij zo'n avontuur-ver-weg beslist niet achter zich krijgen.

—o—

In maart 1885 werd bij *Lang-son*, dichtbij de Chinese grens een kleine nederlaag geleden door een Franse afdeling. Later bleek, dat deze tegenslag wat al te ernstig was voorgesteld, misschien mede onder invloed van het feit, dat ook de bevelvoerende officier gewond was. Maar, zoals deze gebeurtenis werd gepresenteerd, was het voldoende, om Ferry ten val te brengen. Linkse en rechtse tegenstanders sloten zich aaneen; heel duidelijk bleek, dat de 'gemiddelde Fransman' wél door en door nationalistisch dacht, maar beslist niet imperialistisch. In hartstochtelijke verwijten werden Ferry zijn slinkse politiek jegens de Kamers, de riskante politiek tegenover Engeland, zijn 'heulen' met Duitsland met name, aangewreven.

Blijkbaar was het koloniaal élan van Frankrijk met deze imperialistische onderneming voorlopig uitgeput, want een ernstige binnenlandse crisis handicapt Frankrijk in de nu komende jaren; juist in de tijd dus, dat Engeland, Italië en Duitsland een steeds groeiend imperialisme vertonen. De „hysterisch-toegejuichte figuur” van generaal Boulanger toont al, hoe de merkwaardige verbroedering tussen uiterst-links en uiterst-rechts tot uiting komt in een hernieuwde principiële anti-Duitse en continentaal-imperialistische staatkunde.

Al is voor óns onderwerp de bijnaam „De Tonkinees” dan wel heel schilderachtig, toch dient nog even vermeld, dat in ditzelfde ministerie (het Tweede-Ministerie Ferry) óók de definitieve Franse controle over *Madagaskar* tot stand kwam, én dat de kwestie van *Equatoriaal Afrika* gedurende deze jaren in een kritiek stadium kwam, mede dankzij initiatieven van dezelfde Ferry.

Er is vóór de eeuwwisseling nog één moment, dat onze aandacht verdient, voorzover het de Franse activiteit in het Verre Oosten aangaat. Dat betreft het jaar 1893. In de twintig jaar, dat ze nu min of meer vaste voet in heel Indo-China hadden, was die kolonie door de Fransen al aardig georganiseerd; nu begon men ook aanspraken op de zogenaamde Laos-staten te maken. Die lagen links van de Mekong, een reden voor de koning van Siam (Thailand), om de Fransen deze aanspraken te betwisten. De Fransen antwoordden, door op een gegeven moment enkele kanonneerboten te zenden, die opstoomden tot vlak voor het koninklijk paleis te Bangkok. Ondanks dreigende taal van Lord Roseberry bleken noch Engeland, noch Duitsland genegen, opnieuw een koloniaal treffen te risikeran. De zaak werd dus geschikt: tussen het Britse Birma en het Franse Indo-China bleef de staat Siam als bufferstaat gehandhaafd. Frankrijk zelf verwierf inderdaad het protectoraat over de Laos-staten. Weliswaar had het enigszins bakzeil moeten halen, bij deze gelegenheid, maar over het algemeen wist Parijs een goed gebruik te maken van de 'oude bevrorenheid van de Europese continentale verhoudingen', én van zijn in de laatste jaren zo gelukkig versterkte diplomatieke prestige, bij de voortzetting van de koloniale expansiepolitiek in de vreemde werelddelen.

—o—

Het aldus in enige étappes onder koloniaal bestuur gebrachte gebied van Indo-China maakte in deze jaren kennis met de ook elders

nog gebruikelijke aanpak, in de kortst mogelijke tijd een zo rijk mogelijke winst voor het 'moederland' binnen te halen. Enorme investeringen werden gedaan door de Franse banken, vooral ter bevordering van de export van goedkope grondstoffen: rijst - rubber - suiker. Daartoe bleek de ontginning nodig van grote gebieden, met name in het Zuiden van de kolonie. De ontwikkeling van het grootgrondbezit hield daarmee gelijke tred, zodat circa 1914 het eigendom van 80% van de rijstvelden (waarop ruim 200.000 gezinnen van pachters en arbeiders leefden) bij slechts enkele rijke families berustte. Meer dan de helft van de Vietnamese boerenbevolking bezat zelf geen grond. En, wat de zaak nog verergerde, de hoge pachtsom (die in veel gevallen meer bedroeg dan 40% van de oogst!) maakte, dat deze eenvoudige boeren ook nauwelijks belang hadden bij grondverbeteringen.

—o—

Dat in deze sfeer een zekere celvorming door jonge nationalistten kon ontstaan, is te begrijpen. Die nationalistten kregen hun revolutionaire scholing veelal in landen als China, straks ook in Sowjet-Rusland, en waren uit de aard der zaak de Fransen bitter vijandig gezind. Eén van de bekendste leiders uit deze groep is de thans 78-jarige Ho Chi Minh, over wie de volgende maal D.V. meer.

Zaltbommel, 30 december 1968.

—o—

*) a.- „In de Chinese wereldbeschouwing paste niet de erkenning van de soevereiniteit van andere staten. Er kon nooit sprake zijn van behandeling op voet van gelijkheid. Vreemde kooplieden zag men op zijn best als barbaren, die schatting kwamen brengen.”

L. G. Dalhuisen e.a. (China en het Westen, 1968)

b.- Uit hetzelfde, overzichtelijke boekje nog het volgende citaat:

In een brief van de Chinese keizer aan de koning van Engeland, 1793, blijkt hoe het Rijk van het midden zijn betrekkingen met de rijken van het Westen zag:

'Koning, jij bent onze beschaving zo gunstig gezind, dat je een speciale afgezant over de zeeën hebt gestuurd naar ons hof met je schriftelijke gelukwensen ter gelegenheid van je verjaardag en met geschenken als uitdrukking van je goede wil. Je nota lezende, ben ik getroffen door en zeer verheugd over je gemeende eerbied en vriendelijkheid. Wat je verzoek in je nota betreft om één van je mensen te sturen naar het Hemelse Hof om zorg te dragen voor de handel van je land met China, dat is niet in overeenstemming met het staatsstelsel van onze dynastie en het zal niet ingewilligd worden.

Er zijn goed uitgewerkte voorschriften voor tribuutbrengende gezanten uit de randstaten naar Peking. Er is nog nooit een precedent geweest dat zij maar konden doen wat zij wilden. Als jij nu, koning, een vertegenwoordiger in Peking wilt hebben, zal zijn taal onverstaanbaar zijn en zijn kleding niet volgens de voorschriften. Er is geen plaats om hem te huisvesten. Het Keizerlijk Hof heeft vrede gebracht en bezit het land binnen de vier zeeën. Zijn enig doel is zich tot het uiterste in te spannen het land goed te besturen en het hecht geen waarde aan vreemde juwelen en kostbare voorwerpen. De verschillende dingen die door jou zijn aangeboden, koning, worden dit keer op mijn speciaal bevel door het ministerie dat met dergelijke zaken belast is, aangenomen, omdat de geschenken van verre komen en met oprechte goede wensen. Trouwens de faam van de Hemelse Dynastie is wijd en zijd verspreid en de koningen van ontelbare landen komen over land en over zee met allerlei soorten kostbare geschenken. Dientengevolge hebben wij nergens gebrek aan, zoals je eerste gezant en anderen hebben gezien. Wij hebben nooit veel voorraden aangelegd van vreemde of vernuftige dingen, ook hebben we geen van de producten van je land meer nodig.”

(Ssu-yu Teng en J. K. Fairbank, *China's Response to the West, a documentary survey 1839-1923*, Cambridge 1961).

INGEZONDEN

De kerkeraad van Loosdrecht heeft de behoefte het volgende onder uw aandacht te brengen:

Op 9 mei 1968 heeft Ds. J. Verhoeff te Vroomshoop het beroep, dat door de kerk van Loosdrecht d.d. 24 april op hem was uitgebracht, aangenomen. De beroepsbrief was ondertekend door alle kerkeraadsliden en door de consulent Ds. W. Borgdorff van Baarn.

(— Ten aanzien van ds. W. Borgdorff had de kerkeraad reeds eerder uitgesproken, dat hij op grond van art. 31 D.K.O. consulent bleef, zolang de zaak-Baarn niet afgehandeld was op de meerdere vergaderingen —)

De kerkeraad van Vroomshoop verklaarde op grond van de handtekening van ds. W. Borgdorff, beroepsbrief én beroep voor onwettig. Evenals zijn adviseurs — vier kerkvisatoren van de classis Hardenberg — wist de kerkeraad van Vroomshoop kennelijk niet, dat de gemeente verkiest en beroept onder leiding van de kerkeraad, en niet de **consulent**. Het aannemen van het beroep door ds. J. Verhoeff is één van zijn zwaarst wegende schorsingsgronden geworden.

(— Een andere schorsingsgrond was het niet schorsingswaardig achten van één, die de Open Brief had ondertekend en, daarmee samenhangend: het erkennen, dat er gesproken mag worden over hart en omtrek van de belijdenis —)

Ds. J. Verhoeff is op 31 mei j.l. geschorst, veertien dagen, voordat hij over zou gaan naar Loosdrecht; 16 juni was direct na het uitbrengen van het beroep als datum van indiensttreding bij de kerk te Loosdrecht vastgesteld. Een ieder begrijpt, dat door deze overhaaste schorsingsdaad, in Loosdrecht de ellende begon. Normale approbatie werd ons door deze schorsing onmogelijk gemaakt. Bovendien werd de vraag van Loosdrecht aan Vroomshoop over de mogelijkheid van een broederlijk gesprek over de schorsingsgronden, afwijzend beantwoord; wij moesten en konden het wel doen met de enkele mededeling, dat ds. J. Verhoeff geschorst is geworden voor drie maanden.

In deze moeilijke situatie heeft de kerkeraad deze centrale vraag moeten beantwoorden: mocht een beroep, dat onder aanroeping van de naam des HEREN was uitgebracht onder aanroeping van de naam des HEREN disputabel gesteld worden? Uit de ernst van de vraagstelling blijkt, dat de oplossing niet mocht liggen in een zich verschuilen achter K.O.-artikelen. Hier moesten wij centraal stellen, zoals wij ook deden, de vraag: Is deze tuchtmaatregel een maatregel, die de HERE zélf ook neemt? De kerkeraad heeft op de schorsingsgronden getoetst en hij heeft bovengenoemde vraag met 'neen' moeten beantwoorden. Hij kon deze schorsing niet in gelatenheid ondergaan en heeft met het voorbeeld van Luther, Calvijn, de Cock en vele ambtsdragers uit de vrijmaking voor ogen ds. J. Verhoeff laten bevestigen in zijn ambt, opdat hij verder kon gaan met preken, troosten, vermanen, helpen en leren.

De kerkeraad wendde zich daarna tot de classis Amersfoort met het verzoek te wachten met een uitspraak, totdat zij met Loosdrecht de schorsingsgronden getoetst had en met kennis van zaken zou kunnen zeggen, of deze gronden werkelijk geworteld zijn in het woord van God en in de belijdenis. De classis is op deze vraag niet ingegaan. Zij heeft Loosdrecht veroordeeld op art. 5 en art. 10 D.K.O. en zij sprak o.a. uit, dat Loosdrecht de vrijheid, die art. 31 D.K.O. geeft, heeft misbruikt.

Dat de classis niet de moeite heeft genomen in te gaan op de vraag de schorsingsgronden te onderzoeken, heeft de kerkeraad zeer gegriefd. Immers de classis is er in de eerste plaats om een kerk in haar ressort te **dienen**. En juist dat heeft zij niet willen doen. Zij oordeelde over bijzaken, en veroordeelde Loosdrecht, terwijl zij weigerde met ons de eigenlijke oorzaak van alle ellende te onderzoeken. Zodoende liet zij Loosdrecht in de moeite. Hiermede heeft zij bewezen geen oog te hebben voor wat er staat in Phillipp. 2:1-11 (de gezindheid van Christus en van de christenen). De uitspraken van de classis getuigen van een wettische orde, welke bepaald wordt door de meerderheid. Immers: wel spreekt zij van de vrijheid, die art. 31 K.O. biedt, maar niet-

Met ontroering ontvingen wij het bericht van het onverwacht sterven, na korte ziekte, van Pieter Andries Hekstra, medewerker aan ons blad van het begin af.

Wij blijven gedenken het vele dat hij voor „Opbouw” gedaan heeft, met scherpe, maar steeds frisse en vaardige pen. Hij had een heel eigen geluid: de stem van één die fel het „Ten Dele” van 1 Cor. 13 (titel van zijn roman, van 1957) heeft beleefd, en doorleden. Met het „gereformeerdendom” ging hij in het gericht, van zijn jeugd af aan; God dank niet tegen, maar vóór het Evangelie. Daarbij was hij een man in wiens hart de eeuwigheid was gelegd (Pred. 3:11) in die bijzondere zin waarin dit voor ludiek begaafden geldt, maar die tegelijk geslagen is geweest door wat hij in een gedicht eens noemde „de raadse-len van 't mensenlot”.

Moge Gods barmhartige vertroosting hem hebben bijgestaan in het uur van zijn dood. Zij die ook met allen die hij moest achterlaten.

Redactie.

temin is de classis van oordeel „dat de daad in Loosdrecht vooruitliep op de uitspraak van de classis Hardenberg en aldus de uitspraak frustreerde”.

De classis maakt hier dus de oude fout, nl. het inruilen van het woordje „tenzij” (in art. 31 D.K.O.) voor het woordje „totdat”. De bedoeling van art. 31 is echter anders: niet het woordje „totdat”, maar „tenzij” maakt het tot het artikel, waarin gezegd wordt, dat Christus regeert en niet de meerderheid.

Loosdrecht heeft niet gehandeld naar de vrijheid, die hij (— volgens de classicale uitleg van art. 31) EVENTUEEL zou kunnen gebruiken, maar naar de aloude opdracht van ratificeren. Dit moest Loosdrecht doen: iedere kerk heeft de opdracht tot toetsen. Deze opdracht werd niet erkend door de classis.

(— Een lid van het moderamen achtte Loosdrecht niet in staat een tuchtbesluit te kunnen toetsen aan Gods Woord: hier werd dus zonder bewijs gezegd, dat een kerkeraad onmachtig is één van zijn belangrijkste opdrachten uit te voeren—)

De discussies op de classisvergaderingen hebben geleid tot het besluit: de afgevaardigden van Loosdrecht niet meer te ontvangen.

In feite zijn wij dus, evenals zovelen, uit het verband gezet. De kerk van Hilversum heeft haar deuren op verzoek van de classis Amersfoort opengezet voor de „vrijgemaakte broeders en zusters” in Loosdrecht.

Namens de kerkeraad:
J. Verhoeff, praeses;
J. v. Baardewijk, scriba

Naschrift:

De kerk van Loosdrecht wordt momenteel door enkele kerkeraden uit het ressort Amersfoort beklad.

De door hen daarbij gehanteerde bewijsvoering berust op, wat wij kortweg aldus mogen noemen, onjuistheden.

Een ieder, die behoefte gevoelt het geschrevene van deze kerkeraden te staven, kan zich wenden tot de kerkeraad van Loosdrecht:

p/a: De Heer J. v. Baardewijk, Egidius Blocklaan 55, Kortenhoeve, tel. 0 2150-60 29 4.

Wij willen U gaarne nader inlichten.

TE BERDE

Dit jaar zal de 33e president van Amerika zijn intrek nemen in het Witte Huis te Washington. Dat we spreken over de president van Amerika en niet van de president van de Ver. Staten — en dat is een normale manier van spreken — is veelzeggend. De Ver. Staten zijn verreweg de belangrijkste staat van het werelddeel Amerika en ook nog één van de belangrijkste van heel de wereld. Van deze allerbelangrijkste staat is de president de allerbelangrijkste man. Vanwege dit „allerbelangrijkste” in kwadraat leek het ons goed iets over het regeringstelsel van Amerika op te merken.

Er is geen land ter wereld waar de leer van Montesquieu, de leer van de drie politieke machten, zo konsekvent is uitgewerkt als in de Ver. Staten. De uitvoerende macht (het bestuur) ligt in de handen van de president, de wetgevende macht is toevertrouwd aan het Congres en de rechterlijke macht, die in de U.S.A. in tegenstelling tot ons land ook invloed kan uitoefenen op de regering, rust bij het federale Hooggerichtshof. Op het eerste gezicht doet deze verdeling van machten denken aan het staatsbestel van ons land, zij het dan dat ons staatshoofd zijn functie verkrijgt ingevolge het erfrecht en in Amerika door verkiezingen. Dit algemene verschil tussen koninkrijk en republiek is echter niet zo groot en fundamenteel als door sommigen wel wordt gemeend. Nee, het grote verschil tussen de posities van de staatshoofden van Amerika en Nederland en tevens tussen de regeringssystemen van deze landen is, dat de Amerikaanse president de bevoegdheden heeft van onze koningin plus die van onze minister-president plus die van al onze ministers samen. Dit is natuurlijk erg populair gezegd maar niet geheel onjuist, immers deze president is zijn eigen minister-president, z'n eigen minister van buitenlandse zaken, van binnenlandse zaken, van financiën, van defensie, enz., enz. In onze kranten wordt gewoonlijk gesproken over bijv. de minister van buitenlandse zaken, maar eigenlijk is dat onjuist. Zijn preciese titel is staatssekreteraris — niet te verwarren met de Nederlandse staatssekreterissen die eigenlijk beter onderministers hadden kunnen heten. Het is de president en hij alleen die het totale regeringsbeleid bepaalt en zijn „ministers” werken dat onder zijn verantwoordelijkheid uit. Bekend is dat president Lincoln eens al zijn ministers bijeengeroepen had om hun advies te horen en dat hij, na een algemeen afwijzend advies van zijn ministers gekregen te hebben, toch besloot tegen dit advies in te handelen. Zoiets dergelijks kan, afgezien van de diktatoriaal geregeerde landen, alleen in Amerika en sinds 1958 gedeeltelijk ook in Frankrijk.

Als we bedenken dat de Amerikaanse president ook nog opperbevelhebber is van de strijdkrachten en nog vele en andere bevoegdheden heeft, dan is het duidelijk dat hij de belangrijkste regeringspersoon in Amerika is en dan zal het ook wel duidelijk zijn waarom in Amerika een president maar één keer herkozen kan worden. Eén van de nadelen hiervan is dat de continuïteit in de Ver. Staten in gedrang komt. Hierover een volgende keer meer.

WESTERHUIS

PERSSCHOUW

HET HEENGAAN VAN SOMMIGEN ONZER

In het laatste nummer van „Contact” schreef Ds J. F. van Hulsteijn onder bovenstaande titel het volgende:

„Wat is het erge in het heengaan van sommigen onzer?

Is het niet dit, dat wij hen niet langer hebben kunnen vasthouden?

Dat wij het, in ons spreken en handelen als met woorden en daden van God (1 Petr. 4 : 11), niet zo op hun gewetens hebben kunnen leggen wat hun taak en plaats is, dat zij die taak en plaats **bleven** vervullen?

Zeker, dat neemt het erge van **hun** struikelen over velerlei zwaarigheden onder ons niet weg — en dat, terwijl ze de veel en veel ingrijpender zwaarigheden bij anderen voor lief bleken te nemen. Ze sloegen een **kwade** weg in.

Wat is het toch, dat zich onder christenen zo doet gelden in hun onderlinge omgang bij de Waarheid?

In de eerste plaats is het wel: een ernstige schade in het rechte ethisch verkeer met elkander. Dat was het vijf-en-twintig jaar geleden rondom de vrijmaking ook bij sommigen. Maar nadien is dat bij velen zeer verhevigd en dat niet alleen jegens hen die de weg der vrijmaking niet met ons gingen, maar ook onder hen, die in de weg der vrijmaking wel samen wilden blijven optrekken.

Daar komt als tweede bij: een bij velen onder ons al meer overtrekken van het „gezag” der z.g. kerkelijke vergaderingen, even erg en soms nog erger dan zich deed gelden in hetgeen voor vijf-en-twintig jaar tot vrijmaking ervan noopte. Dat treedt mede aan de dag in een wijze van besluitvorming op die vergaderingen, die vele malen ver is van een werkzaam zijn als vergaderde dienaren van de Here Christus.

Nu staan wij te midden van een kwade heerschappijvoering en zelfhandhaving van de zijde van wat jegens de naar hun aard plaatselijke kerken van de Here Christus „het” kerkverband blijkt te worden genoemd. En tegenover wie daarvoor niet buigt horen we spreken van ontrouwe ambtsdienst en wordt openlijk opgeroepen tot scheurmaking. Daarbij wordt aan deze oproep nog door velen onder ons gehoor gegeven ook en wordt de naam des Heren nog verder onteerd.

Wat moeten wij van dit alles zeggen?

Is het niet dit, dat de Here, onze Leidsman in de hemel, onze afgoden van rationalisme, activisme en organisatiedwang, alsmede de beelden die wij zelf hebben opgericht om in dwaze waan Hem daarmee te dienen, in stukken doet neervallen en dat Hij ons tot bekering wil leiden tot Hem alleen en tot het leven uit Zijn Woord alleen?

Tot ons behoud **straff** God ons vanwege onze vele afdwalingen van Hem, vanwege ons niet meer biddend in ongereptheid wandelen met Hem.

God straft ons vanwege het daardoor ook niet meer als christenen nederig, bescheiden en in geduld omgaan met elkaar — met elkaar, d.i. met hen, die Hij ons als belijders van Zijn naam geeft te ontmoeten, hetzij één in kerkelijke gehoorzaamheid aan Hem, hetzij daarin helaas, tot wederzijdse schade en tot oneer van onze hemelse Herder, niet één.

We behoeven echt niet verwonderd te zijn over wat ons nu overkomt. Daarvan spreekt de Here in de Schriften meer dan duidelijk vele malen in zijn barmhartigheid over ons. We hebben het ons waardig gemaakt.

We mogen er ook niet moedeloos onder zijn. Het is de Here zelf en **Hij alleen**, die Zijn Kerk vergadert en in stand houdt en die haar midden geeft en de wegen wijst tot haar rechte functionering.

Wij hebben wel redenen tot een vurig en aanhoudend aanroepen van Zijn naam voor ons zelf en voor elkander om Hem in Christus Jezus in ons denken, spreken en handelen ook als kerken, als heilige gemeenschappen, te mogen behagen meer dan tot nu toe, tot een gebied om zelfverloochening en om wijsheid, tot een gebed om door de werkzaamheid van de Heilige Geest waarlijk Christus' beeldridders te mogen zijn.”

A.

VERONTRUSTING

Naar aanleiding van het artikel van dr. J. Meulink onder bovenstaande titel ontving de redactie het volgende schrijven van prof. dr. R. Schippers.

In **Opbouw** van 6 december 1968, dat ik dezer dagen toegezonden kreeg, staat op pag. 270 in het artikel van de heer J. Meulink, dat ik in het V.U.-blad aan een artikel gegeven had „het nare opschrift” „achterban”. Ik heb het betreffende artikel, dat tot titel draagt „antwoord op brieven” nog eens helemaal doorgelezen en ben er zelfs nergens het woord „achterban” tegengekomen. Daarom meen ik er recht op te hebben dat u in een volgend nummer van **Opbouw** dit aan de lezers mededeelt.

Het zou prettig zijn als u er dan meteen bij wilde vertellen, dat de onaangename commentaar, door de heer Meulink aan het woord verbonden, in mijn geval niet op zijn plaats is.

In afwachting van uw reactie,
hoogachtend,
R. Schippers

Het bezwaar van prof. Schippers is juist. Het woord „achterban” is door hem niet gebruikt.

Wel stond het te lezen in een artikel in hetzelfde nummer.

Dr. Meulink en de redactie bieden prof. Schippers graag onze verontschuldigingen aan en verzoeken de lezers de desbetreffende passage als niet geschreven te beschouwen.

A.

quo vadis

(waarheen is de reis?)

waar gaan we toch heen?

dakloos

alleen in het donker staan

dat is altijd

mijn grote angst geweest.

op de tast

nieuwe wegen moeten betreden

de twijfel

van het waarlangs en waarheen.

geen plaats meer te hebben

om het hoofd te leggen

in vrede amen te zeggen

bij ontij te schuilen

uit te huilen.

waar gaan we toch heen?

ijj behoeft niet te klagen

vertwijfeld naar Mijn Weg te vragen.

geef Mij je hand

loop maar naast Me

met gesloten ogen

Ik breng je in Mijn vaderland!

gert ter wee

TWEEMAAL HELPEN

Kerstfeest 1968

Hoewel kerstfeest 1968 alweer verleden tijd is, willen wij er toch nog op terug komen. We doen dit om iets te laten meeleven van de wijze waarop personeel en bewoners van „de Driehoek” met elkaar kerstfeest hebben gevierd.

Het verhaal dat werd voorgelezen kunt U vinden in „Hoe de wereld begon” van Helmut Thielicke, pag. 126/27. Op een enkel punt werd het iets gewijzigd, terwijl het vers aan het einde niet in het boek voorkomt.

„Als ik ten laatste dagen in het jongste gericht voor Gods troon moet verschijnen en Hij mij vraagt:

„Wie zijt gij”

dan zal de aanklager, de Satan, nog voor ik de mond kan openen, in mijn plaats antwoorden en zeggen:

„Heer, ik heb hier het boek van zijn verleden in de hand. Hier is de lijst van al zijn heimelijke ongerechtigheden, waarvan geen sterveling iets weet. Hier staan de woorden waarmee hij anderen belasterde, wondde en doodde. Hier is genoteerd waar hij heeft gezwezen en niets heeft gedaan toen zijn naaste hem zo dringend nodig had. En dit, Heer, is een psychologisch verantwoorde karakter-schets van zijn jaloezie, zijn haat, zijn nijd, zijn begerigheid. Zó was hij, Heer! Dát is zijn verleden, zoals ik het alleen ken en geen van zijn medemensen voor wie hij komedie heeft gespeeld. Zó is hij, want zó was zijn **verleden.**”

Als dan de grote aanklager uitgesproken is, zal er een wonder gebeuren.

Dan zegt God, de rechter van de jongste dag:

„Houd op met uw aanvallen. Als ik vraag wie deze is, dan wil ik helemaal niet horen wat hij heeft gedaan, want er is een streep gehaald door zijn verleden.”

Op dat ogenblik mag ik aan de voet van de troon zelf deelnemen aan de behandeling van mijn rechtzaak en zeggen:

„Ja, Heer, er is een streep doorgehaald. Als U mij vraagt wie ik ben, antwoord ik niet: ik ben die en die en dat en dat heb ik gedaan, maar ik zeg: ik ben de broeder van mijn Heiland, Jezus Christus. Hij is bij mij binnengegaan. Ik was Hem niet te slecht. Zie, Hij staat hier naast mij, Hij is mijn **borg**. Niet mijn zonden, Heer, niet die zwarte lijst zegt U wie ik ben. Die lijst is oud en verouderd. Ik ben, — ja, ik „ben” alleen nog maar de broeder en metgezel van Uw Zoon en daarom ben ik ook Uw kind. Lieve God, dát ben ik. O zeker, mijn voeten zitten vol stof. Dat komt uit het verre vreemde land, waar ik heb rondgedwaald en waarin ik mij zo vreselijk heb vergist. Modder kleeft aan mijn kousen, vol vlekken zit mijn gewaad. Zwaar en menigmaal heb ik tegen U misdreven. Maar Heer, wat betekenen voor U schoenen, kousen en gewaad! Gij ziet het hart aan. Dit hart heeft in alle duisternissen gehongerd en gedorst naar gerechtigheid. In de bangste twijfel heeft het geschreeuwd: „Ik geloof, Heer, kom mijn ongelovigheid te hulp!” En een enkele maal, zag ik verborgen onder het masker van mijn naaste, het gelaat van de Heiland. Dat is het enige wat ik heb Heer, ’t enige. Mijn verleden is weg, omdat ik Hem heb gevonden, die het voor mij wegdroeg en die bij mij blijft alle dagen tot het einde der wereld.”

Dan zal God zeggen:

„Gij vrome en trouwe knecht”, —
„ik kan mijn oren niet geloven dat Hij „vroom en trouw” zegt, maar Hij zegt het werkelijk!” —

„Gij vrome en trouwe knecht, ga binnen in de vreugde van Uw Heer.”

„Zo zal het zijn op de laatste dag der wereld.”

„Nog eenmaal zal Hij komen,
als Richter van ’t heelal,
die dan het hoofd der vromen
voor eeuwig kronen zal.
Nog is die dag verborgen;
Wacht hem gelovig af,
terwijl de grote morgen
reeds schemert boven ’t graf.”

Na voorlezing hebben we samen het bovenstaande en andere kerstliederen gezongen; begeleid met orgel en trompet.

We hebben die avond nog meer gedaan. Een gemengd „koor” zong het Groningse volkslied. De pantominespelen waren verrassend. We hadden een fijne avond met elkaar.

Oudejaarsavond

23.40 uur: lezing van Ps. 90, gevolgd door gebed. Of het dan nog een gezellige avond kan geweest? Nou, en of.

Op de valreep

Een verrassing op de oudejaarsdag was de mededeling van de minister van Justitie, dat hij zich accoord verklaart met de gevraagde uitbreiding van „de Driehoek”.

Dit betekent, dat t.z.t. een erkenning tegemoet gezien kan worden. Zes jaren hebben we op een dergelijke beslissing moeten wachten voor de bouw van het reeds bestaande deel. De procedure heeft thans nog geen vier maanden in beslag genomen.

Dezelfde dag werd aan de Stichting een brief geschreven, waarin wordt aangekondigd, dat aan een bank opdracht werd gegeven een bedrag van f 132.234,43 over te maken. Dit betreft de indertijd toegezegde schenking plus de intussen gekweekte rente. Zoals eerder werd bericht is dit bedrag geschonken voor uitbreiding van „de Driehoek”.

Niet zonder U

De Heere gaf in 1968 meer dan wij hadden durven hopen. Hij doet ons niet met lege handen het nieuwe jaar ingaan. Hij kan en wil helpen via U en degenen, die dagelijks bij onze arbeid zijn betrokken. Zonder Uw medewerking kunnen wij niet. Wij kunnen niet zonder Uw gebed en dat van de kerken. Wij kunnen ook niet zonder Uw financiële steun en Uw bereidheid tot samenwerking.

Laten wij steeds proberen in de nood van de ander, hoe moeilijk dit soms is te accepteren, „het gelaat van de Heiland” te zien. Wij zullen dan van kracht tot kracht steeds voort kunnen gaan.

De oogst van de laatste

De laatste weken mochten weer vele bijdragen worden ontvangen. Van een goede vriend van ons werk werd weer een gift van f 1.000,— ontvangen. Verder noemen wij:

H. te H. 200,—; kinderen Havinga, Buitenpost, 31,40; opgehaald door jongens en meisjes te Ennumatil 286,35; commissie kindbescherming Rotterdam-C. 275,—; feestgaven: 4 van 5,—; 4 van 10,— en 1 van 25,—.

Verder de volgende giften: 2 van 2,50; 10 van 5,—; 11 van 10,—; 2 van 15,—; 9 van 25,—; 1 van 30,—; 3 van 50,—; 1 van 75,—; 2 van 100,— en 1 van 250,—.

Over 1968 totaal ontvangen aan collecten en giften „de Driehoek” f 4.017,55 giften particulieren f 19.283,40

Voor alle giften willen wij gaarne heel hartelijk dank zeggen. Deze dank is er ook wanneer wij vanaf heden geen afzonderlijke bedankkaarten meer toesturen. Porti- en loonkosten maken het te kostbaar om elke gever of geefster apart te bedanken.

Wij vrouwen er op dat U hiervoor begrip zult hebben.

Collecten en giften ontvangen wij gaarne op postrekening nr. 52325 t.n.v. de Stichting gereformeerde Kinderbescherming, Beatrixlaan 37, Ede.

KERKNIEUWS

Beroepen: te Zevenbergen, Avereest-Dedemsvaart, Houwerzijl, Oldehove, Leens, Huizum, Niezijl-Kommerzijl, Baflo-Warffum en Veendam-Zuidbroek: kand. D. T. Vreugdenhil te Zwolle; te Delft (voor de evangelieprediking onder buitenlandse studenten): ds. P. Schelling te Wetsinge-Sauwerd; te Nagele (N.O.P.): ds. Tj. Boersma te Assen; te Capelle a/d IJssel: ds. A. Jagersma te Groningen-Oost; te Haulerwijk: ds. B. de Vos te Ten Boer; te Bergentheim: ds.

T. J. Keegstra te Ermelo; te Berkum: ds. A. Kuiper te Axel; te Bruchterveld: ds. Joh. de Wal te Mildam; te Amsterdam-C. drs. H. de Jong te Wageningen.

Bedankt: voor Brampton (Can.): ds. A. P. van Dijk te Nieuw-Leusen (Ov.); voor Utrecht-Centrum: ds. J. M. Goedhart te Drachten; voor Delfzijl: ds. H. W. Ophoff te Leek; voor Amsterdam-Zuid (scriba G. Toornstra): Drs. D. Deddens te Leeuwarden.

Ds. J. Kruidhof. Ds. J. Kruidhof verkreeg een visum voor uitzending naar Boma (West-Irian). Naar alle waarschijnlijkheid zal zijn vertrek in de loop van februari plaatsvinden.

Kand. D. T. Vreugdenhil. Wegens een hem overkomen autoongeval moest kand. D. T. Vreugdenhil te Zwolle in het ziekenhuis worden opgenomen. Zijn toestand is bevredigend, zodat er goede hoop bestaat dat hij binnen niet al te lange tijd het ziekenhuis mag verlaten.

Drs. J. Faber. Op zondag 5 januari j.l. nam drs. J. Faber afscheid als predikant van Schiebroek-Hilligersberg-C. In deze diest bediende hij het Woord uit Johannes 17:24-26. Zoals bekend heeft drs. Faber een benoeming aanvaard als hoogleraar bij het te stichten Theological College van de Can. Ref. Churches.

Ds. R. Hoogsteen. Zondag 29 december j.l. vond te Ennumatil de bevestiging en intrede plaats van ds. R. Hoogsteen. Zijn bevestiging, ds. E. Koop van Daarlerveen, preekte bij deze gelegenheid over 1 Petrus 2:4-5. In de middagdienst deed ds. Hoogsteen intrede met een preek over Openbaring 21:5b.

Hoogeveen. Daar ds. Joh. Francke momenteel wegens een hartaandoening in het ziekenhuis verblijft, is hij voorlopig niet in staat ambts-werk te verrichten.

Als roepende kerk voor de komende generale synode verzoekt de kerk te Hoogeveen alle gereformeerde kerken eventuele wijzigingen van 1968 in de adressen van de scribaten door te geven aan H. de Haan, Geraniumstraat 1, Hoogeveen.

Sliedrecht. In een schrijven aan de gemeentelieden deelt de kerkeraad van Sliedrecht mee dat deze kerkeraad zich niet kan en wil neerleggen bij de breuk in de vrijgemaakte kerken en daarom alle vrijgemaakte kerken, in en buiten verband, zal blijven erkennen en bejegenen zoals Christus Zelf Zijn gemeenten vasthoudt en bejegt blijkens Open. 2 en 3. Ook wordt verwezen aan de eerste brief aan Corinthiërs.

Als consequentie van dit standpunt zullen ook uitgedreven predikanten tot de kansel in Sliedrecht worden uitgenodigd.

Gereformeerde onderwijzersvereniging

In vrijgemaakte-gereformeerde kring is een nieuwe vereniging van onderwijzers en leraren opgericht.

In de sinds 1950 bestaande Vereniging van (vrijgemaakte) Gereformeerde Onderwijzers en Leraren bestonden al enkele jaren ernstige meningsverschillen ten aanzien van artikel 2 van de statuten (handelend over doel en grondslag). Ondanks een ingestelde commissie van goede diensten werd geen herstel van de eenheid bereikt.

Onder leiding van vier van de zeven bestuursleden is onlangs in Zwolle een vergadering geweest. Daar werd een voorstel van deze vier bestuursleden aanvaard, om een nieuwe organisatie op te richten, teneinde aan de oude doelstelling te kunnen vasthouden.

Deze vier, de heren D. C. Haak, G. den Otter, S. J. Sietsma (Piet Heinstraat 3, Zuidhorn) en H. Westerink vormen voorlopig het bestuur van de nieuwe organisatie.

HERINNERING

Het radioprogramma „De psalmen in de nieuwe berijming” is thans te beluisteren over zender II. Aan de beurt is Psalm 8, op zondagmiddag 19 januari a.s. van 13.20 tot 13.35 uur. J. B.

ADRESSEN

Ds. A. H. Reitsema, Postbus 192, Richmond, Natal, Zuid-Afrika. **Lemele-Lemelerveld:** scriba: G. J. van Dijk, A. 44, Lemelerveld, tel. (05722)

Redactieleden:
Ds. H. AMELINK, Dr. J. BOSCH, P. GROEN, Prof. Dr. H. J. JAGER, Drs. J. G. VAN OORD, Dr. P. G. SMELIK, Prof. C. VEENHOF, Ds. G. VISEE

Adres van de Redactie:
Ds. H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Geref. Persvereniging „Opbouw”:
adres secretaris en penningmeester: Van Lynden van Sandenburglaan 16, Utrecht. Telef. 030-711450. Giro 448367.

Administratie abonnementen:
Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist. Telef. 03404-12452

Abonnementenprijs
f 15,— per jaar (bij vooruitbetaling)
Zeist. Giro 233117.
Advertentieprijs 20 ct. per mm
Familieberichten 15 ct. per mm

266. **Emmeloord** (pr. ds. G. van Keulen): scriba: P. van Langevelde, Onder de Toren 2, Emmeloord. **Marienberg:** scriba: W. v. d. Akker, Oudeweg 18, Marienberg. **Berkel en Rodenrijs:** scriba: W. Sonneveld, Bonfut 21, tel. (01891) 2146. **Warffum:** scriba: H. P. Steenberg, Zeisterweg 45, Usquart, tel. (05950) 2565. **Kantens:** scriba: J. Kruizinga, Toornwerd 66, post Kantens: **Valkenburg (Z.H.):** scriba: D. de Vries, 't Boonrak 54, tel. (01718) 2077. **Broek op Langendijk:** scriba: F. de Boer, Pr. Hendrikkade 66, tel. (02267) 2856. **Koog-Zaandijk:** scriba: H. v. Marsbergen, Ant. de Vriesstraat 8, Zaandijk. **Schouwerzijl:** scriba: J. Koster, Zijlvestweg 6, tel. (05959) 284. **Zuidbroek:** J. Munneke, Kerkstraat 36, tel. (05985) 372. **Axel:** scriba: D. J. Oggel Jz., Noordstraat 38, Axel. **Diakonie:** scriba: M. Reminsen, Bachstraat 3, Axel, tel. voorz. diakonie: (01155) 1960. Boekhouder: J. de Klerk, Pr. Hendrikstraat 14, tel. (01155) 1214. **Rotterdam-Krakelingen:** scriba: M. W. Folmer, v. d. Kloot Meyburgstraat 8, Rotterdam 14.

ISRAËL HET UITVERKOREN VOLK EN ZIJN ZEVENTIG WEKEN VAN DAN. 9:24
Zijn betekenis in de Raad Gods door H. W. den Haring

Israël spoedig het centrum der wereldpolitiek, want „Zie, Ik zal Jeruzalem stellen tot een lastigen steen alle volken”. Zach. 12:3.
Prijs f 1,50.

Uitgave Comité tot verbr. v/d Waarheid der Schriften, giro 346974 Rotterdam-11. Adm.adres Raephorststr. 20 b.

Vakantie. . . .
naar de Veluwe!!!

Diverse bungalows te huur midden in het bos. Voorzien van elektrisch licht en stromend water. voor- en naseizoen aanmerkelijke reductie.

Prachtige camping.
± 15 min. lopen van de Kerk.
Prospectus op aanvraag.

CAMPING EN BUNGALOWPARK
„ACKERSATE”
Voorthuizen, Harremaatweg 26, tel. 03429-1274

Drukkerij Steenberg
ZEIST - TELEFOON 03404 - 12452

★

Periodieken
Boekwerken
Handeldrukwerk